

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Кафедра економічної теорії

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від «16» 04/2020 № 3

Голова НМР О. ШЕВЧУК

Робоча програма

навчальної дисципліни

«ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»

для підготовки здобувачів вищої освіти третього (PhD) рівня

(денної та заочної форми навчання)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-наукова програма «Облік і оподаткування»

Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь – 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» складена на основі освітньо-наукової програми «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою УДФСУ «27» лютого 2020 року (протокол №3).

Укладач:

(підпис)

В.В. Мартиненко, доцент, к.е.н, заступник
директора ННІ обліку, аналізу та аудиту

Рецензенти:

Г.Г. Старостенко, професор, д.е.н,
професор кафедри економічної теорії

В.М. Краєвський, професор, д.е.н,
завідувач кафедри управлінського обліку,
бізнес-аналітики та статистики

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою економічної теорії. протокол від «01» квітня 2020 р. №10

Завідувач кафедри

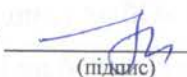

(підпис)

І.А. Максименко, доцент, к.філос.н.

Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту, протокол від «15» квітня 2020 р. № 9

Голова вченої ради

ННІ обліку, аналізу та аудиту

(підпис)

Н.П. Мацелюх, професор, д.е.н.

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

І.В. Качур, к.б.н., доцент

Реєстраційний № ____

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму навчальної дисципліни
«Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації»
для підготовки здобувачів вищої освіти третього (PhD) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-наукова програма «Облік і оподаткування»

Особливості розвитку економіки України привезло до необхідності впровадження дієвої внутрішньої політики держави, яка повинна бути спрямована на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України, зміцнення демократичних засад суспільного і державного життя, забезпечення верховенства права, економічної і політичної незалежності держави. В умовах обмеженого фіскального простору та загрози повторення світової фінансової кризи особливої актуальності набуває розвиток фіскальної політики, значимість якої важко переоцінити. Тому вивчення навчального матеріалу дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки здобувачів вищої освіти третього (PhD) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

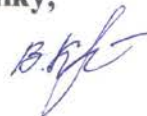
Призначенням навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» є сприяння формуванню у здобувачів спеціальних знань та навичок в сфері реалізації ефективної фіскальної політики як на загальнодержавному та і на місцевому рівнях.

Програмою охоплені всі теми дисципліни. Навчальний матеріал ґрунтується на особистих наукових розробках автора, а також вітчизняних та закордонних учених, законах та нормативно-правових актах.

Рецензована робоча програма навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» відповідає вимогам та може бути рекомендована до практичного застосування у навчальному процесі при підготовці здобувачів вищої освіти третього (PhD) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», освітньо-наукової програми «Облік і оподаткування».

Рецензент:

**доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри управлінського обліку,
бізнес-аналітики та статистики**

В.М. Красівський

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму навчальної дисципліни
«Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації»
підготовки здобувачів вищої освіти третього (PhD) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-наукова програма «Облік і оподаткування»

Робоча програма навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» складена на основі освітньо-наукової програми, затвердженої в 2020 році.

Структура програми відповідають вимогам до такого роду методичних розробок. У передмові та описі навчальної дисципліни чітко сформульована мета та завдання, дана коротка характеристика структури та окремих компонентів програми, визначено компетентності, міждисциплінарні зв'язки, містяться окремі методичні рекомендації щодо реалізації даної програми.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни складається з одинадцяти тем, вивчення яких допоможе здобувачам вищої освіти третього (PhD) рівня набути знань та навичок, необхідних для глибокого розуміння специфіки формування та реалізації фіскальної політики України в контексті фінансової децентралізації. До кожної теми подано детальний опис початкового матеріалу, який необхідно засвоїти в процесі вивчення.

Форма підсумкового контролю та засоби діагностики успішності навчання студентів повністю відповідають встановленим вимогам.

Рекомендована література містить достатній перелік законодавчих та інших нормативно-правових актів, монографій та іншої спеціальної літератури відомих вітчизняних та закордонних авторів.

В цілому, резюмуючи вищевикладене, слід зазначити, що робоча програма навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» відповідає всім вимогам вищої та рекомендується для використання у навчальному процесі.

Рецензент

Ганна СТАРОСТЕНКО,
професор кафедри економічної
теорії, д.е.н., професор

ЗМІСТ

	стор.
1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
3. Результати навчання	8
4. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	8
5. Критерії оцінювання	16
6. Засоби оцінювання	18
7. Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	18
8. Рекомендована література	20

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації». Трансформація як діючої системи державного регулювання в цілому, так і фіскальної політики зокрема, відбулася внаслідок переходу від централізованого процесу формування, розподілу та перерозподілу державних фінансових ресурсів до децентралізованого. Саме у ході реалізації необхідних заходів фінансової децентралізації створюються необхідні передумови щодо трансформації основних пріоритетів фіскальної політики, насамперед, у напрямі її модернізації як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні, делегування органам місцевого самоврядування частини повноважень з центру щодо її реалізації на місцях і підвищення їх відповідальності за взятими зобов'язаннями.

Мета навчальної дисципліни: сприяння формуванню у здобувачів спеціальних знань та навичок в сфері реалізації ефективної фіскальної політики як на загальнодержавному та і на місцевому рівнях.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення концептуальних засад реалізації ефективної фіскальної політики та її складових (податкової та бюджетної політики) в умовах фінансової децентралізації.

Об'єкт навчальної дисципліни: процеси реалізації фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації.

Предмет навчальної дисципліни: теоретичні положення та науково-прикладні аспекти реалізації ефективної фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації.

За результатами ґрунтовного та повного вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: законодавчо-нормативну основу податкової та бюджетної системи України; систему управління бюджетним процесом; комплекс заходів щодо організації виконання доходної та видаткової частин бюджетів різних рівнів;

вміти: використовувати законодавчі і нормативні документи з питань оподаткування, фіскального планування та регулювання; застосовувати основні методи і прийоми бюджетного планування; здійснювати заходи щодо контролю за виконанням бюджету.

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

Інтегральна компетентність забезпечує здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових, цілісних знань та/або професійної практики.

ЗК01. Вміння виявляти проблеми, визначати та вирішувати завдання.

ЗК07. Здатність працювати в контексті міжнародної співпраці в галузі дослідницької, проектно-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК03. Здатність виявляти та усвідомлювати економічні зв'язки і процеси, які мають загальнодержавний характер для типологічно однорідних умов (економічних систем, видів діяльності).

СК04. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК07. Здатність здійснювати апробацію і впровадження результатів наукових досліджень, висновків, методичних та практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК08. Здатність публічно представляти, захищати результати своїх наукових і практичних досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою.

Методи та форми навчання. В процесі вивчення навчальної дисципліни будуть використовуватися такі методи навчання як пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо.

Форми організації навчання: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів тощо.

Лекційні заняття проводяться за темами дисципліни відповідно до конспекту лекцій, підготовленому на основі чинних законодавчих актів і нормативних документів, в якому відповідно до програми дисципліни висвітлюються питання реалізації ефективної фінансової політики та її складових в умовах фінансової децентралізації. Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій.

Семінарські заняття поєднують повторення та опрацювання теоретичних питань лекційного матеріалу, нормативно-законодавчих актів, рекомендованої літератури для використання отриманих результатів в практичній управлінській діяльності в майбутньому.

Індивідуально – консультаційна робота полягає у виконанні індивідуального науково-дослідного завдання, направлено на дослідження важливих проблем реалізації фінансової політики у сучасному науковому дискусі.

Самостійна робота виконується у вигляді самоконтролю засвоєння теми за питаннями, які визначені робочою програмою.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Метою поточного контролю є перевірка у здобувачів рівня фахових знань та умінь, набутих на лекціях, семінарських заняттях та шляхом самостійного вивчення програмного матеріалу. Поточний контроль здійснюється персоніфікованим оцінюванням роботи кожного здобувача. Структура поточного контролю враховує особливості денної та заочної форм навчання. Основною формою поточного контролю знань є: модульні контрольні роботи, які включають питання з усіх модулів навчальної дисципліни (три модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль знань – диференційований залік, який проводиться за навчальним матеріалом, визначеним освітньо-науковою програмою.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет. Навчальна дисципліна «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації» – це вибіркова навчальна дисципліна за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» освітньо-науковою програмою «Облік і оподаткування».

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади фіскальної політики.

Тема 1. Генезис теоретичних концепцій ролі фіскальних відносин у суспільстві.

Тема 2. Економічна сутність і принципи формування фіскальної політики.

Тема 3. Організаційно-правові основи реалізації фіскальної політики.

Тема 4. Зарубіжний досвід реалізації фіскальної політики.

Тема 5. Показники ефективності фіскальної політики.

Змістовний модуль 2. Основні інструменти фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації.

Тема 6. Оподаткування як основа фіскальної політики.

Тема 7. Інтегральна оцінка рівня фінансової децентралізації.

Тема 8. Державні витрати та трансфертні платежі.

Тема 9. Трансформації видатків місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації.

Змістовний модуль 3. Особливості реалізації фіскальної політики на рівні адміністративно-територіальних одиниць.

Тема 10. Фіскальна складова системи фінансового забезпечення розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Тема 11. Фінансова кластеризація як інструмент забезпечення ефективності фіскальної політики адміністративно-територіальних одиниць.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Рівень вищої освіти: третій (PhD)	Вибіркова	
Модулів – 2	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» освітньо-наукова програма «Облік і оподаткування»	Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		26 год.	6 год.
		Семінарські заняття	
		24 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		97 год.	138 год.
Індивідуально-консультаційна робота:			
3 год.	2 год.		
		Вид контролю: диференційований залік	

Вивчення дисципліни забезпечує можливість оволодіння здобувачами фундаментальними економічними знаннями щодо реалізації ефективної фіскальної політики як на загальнодержавному та і на місцевому рівнях.

Передумовами для вивчення дисципліни є вивчення таких дисциплін, як: «Податкова система», «Фінанси», «Фінансова політика держави», «Фінансовий облік», «Бюджетна система», «Адміністрування податків і платежів» та інші фахові дисципліни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»
(денна форма навчання)

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин (денна форма/заочна форма)				
		Лекції (год.)	Семін. заняття (год.)	Інд. – конс. робота під керівниц- твом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
Модуль I = 2,0 залікових кредити (60 год.)						
ЗМ1 (Т. 1-4) Теоретичні засади фіскальної політики						
Т.1	Генезис теоретичних концепцій ролі фіскальних відносин у суспільстві	2	2	-	8	12
Т.2	Економічна сутність і принципи формування фіскальної політики	4	2	1	8	15
Т.3	Організаційно-правові основи реалізації фіскальної політики	2	2	-	7	11
Т.4	Зарубіжний досвід реалізації фіскальної політики	2	2	-	7	11
Т.5	Показники ефективності фіскальної політики	2	1		7	10
Форма контролю модульна контрольна робота		-	1	-	-	1
Всього за модулем (годин)		12	10	1	37	60
Модуль II = 3,0 залікових кредити (90 год.)						
ЗМ.2 (Т. 4-8) Основні інструменти фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації						
Т.6	Оподаткування як основа фіскальної політики	2	2	-	10	14
Т.7	Інтегральна оцінка рівня фінансової децентралізації	2	2	2	10	15
Т.8	Державні витрати та трансфертні платежі	2	2	-	10	14
Т.9	Трансформації видатків місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації	4	2	-	10	16
Форма контролю модульна контрольна робота		-	1	-	-	1
Всього за модулем (годин)		10	9	1	40	60
ЗМ 3 (Т. 9-10) Особливості реалізації фіскальної політики на рівні адміністративно-територіальних одиниць						
Т.10	Фіскальна складова системи фінансового забезпечення розвитку адміністративно-територіальних одиниць	2	2	-	10	15
Т.11	Фінансова кластеризація як інструмент забезпечення ефективності фіскальної політики адміністративно-територіальних одиниць	2	2	-	10	14
Форма контролю модульна контрольна робота		-	1	-	-	1
Всього за модулем (годин)		4	5	1	20	30
Форма підсумкового контролю – Диференційований залік						
Разом годин з курсу:		26	24	3	97	150

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин (денна форма/заочна форма)				
		Лекції (год.)	Семинарські заняття (год.)	Інд. – конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
Модуль I = 2,0 залікових кредити (60 год.)						
ЗМ1 (Т. 1-4) Теоретичні засади фіскальної політики						
Т. 1	Генезис теоретичних концепцій ролі фіскальних відносин у суспільстві	-	-	-	11	11
Т. 2	Економічна сутність і принципи формування фіскальної політики	1	1	1	12	15
Т. 3	Організаційно-правові основи реалізації фіскальної політики	1	-	-	11	12
Т. 4	Зарубіжний досвід реалізації фіскальної політики	-	-	-	11	11
Т. 5	Показники ефективності фіскальної політики	-	-	-	11	11
Форма контролю модульна контрольна робота		-	-	-	-	-
Всього за модулем (годин)		2	1	1	56	60
Модуль II = 3,0 залікових кредити (90 год.)						
ЗМ 2 (Т. 4-8) Основні інструменти фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації						
Т. 6	Оподаткування як основа фіскальної політики	1	-	-	14	15
Т. 7	Інтегральна оцінка рівня фінансової децентралізації	1	1	1	14	17
Т. 8	Державні витрати та трансфертні платежі	-	-	-	12	12
Т. 9	Трансформації видатків місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації	1	1	-	14	16
Форма контролю модульна контрольна робота		-	-	-	-	-
Всього за модулем (годин)		3	2	1	56	60
ЗМ 3 (Т. 9-10) Особливості реалізації фіскальної політики на рівні адміністративно-територіальних одиниць						
Т.10.	Фіскальна складова системи фінансового забезпечення розвитку адміністративно-територіальних одиниць	-	-	-	14	14
Т.11	Фінансова кластеризація як інструмент забезпечення ефективності фіскальної політики адміністративно-територіальних одиниць	1	1	-	14	16
Форма контролю модульна контрольна робота		-	-	-	-	30
Всього за модулем (годин)		1	1	-	26	30
Форма підсумкового контролю – Диференційований залік						
Разом годин з курсу:		6	4	2	138	150

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Основними програмними результатами навчання є:

ПР04. Вміти одержувати нові наукові результати дослідження в сфері обліку, аналізу, контролю, оподаткування з урахуванням сучасних теорій, концепцій та методологій розвитку наук обліково-аналітичного спрямування та оподаткування.

ПР06. Проводити міждисциплінарні наукові дослідження, які мають загальнодержавний характер для типологічно однорідних умов (економічних систем, видів діяльності).

ПР08. Оцінювати результати досліджень в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування з урахуванням соціальних, екологічних, етичних, правових та економічних аспектів.

ПР11. Управляти науковими проектами та/або розробляти пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ПР14. Публічно представляти, захищати результати своїх досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою.

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

«Теоретичні засади фіскальної політики»

Тема 1. Генезис теоретичних концепцій ролі фіскальних відносин у суспільстві

План лекційного заняття:

1. Періодизація розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
2. Основні теоретичні концепції фіскальних відносин.

План семінарського заняття:

1. Характеристика першого етапу (від стародавніх часів до кінця XVII ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
2. Характеристика другого етапу (кінець XVII ст. – початок XIX ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
3. Характеристика третього етапу (початок XIX ст. – перша половина XX ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
4. Характеристика четвертого етапу (друга половина XX ст. – до сьогодні) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
5. Погляди представників наукових шкіл на роль фіскальних відносин у житті суспільства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Кодекс Хаммурапі, як основне письмове джерело Стародавнього світу про податки.
2. Система податкових обов'язків Київської Русі.
3. Джерела державних доходів за Ж. Боденом.
4. Класифікація принципів оподаткування за А. Смітом.

Перелік питань для самоконтролю:

1. В якому столітті податки набувають фіскальної функції?
2. Якому періоду притаманне виникнення перших податкових систем, заснованих на непрямому і прямому оподаткуванні?
3. Назвіть період початку податкової лібералізації..

4. Охарактеризуйте заходи фіскального регулювання, запропоновані представниками марксистської наукової школи.
5. За якою теорією фіскальні відносини розглядаються з позицій індивіда та мотивів, що спонукають його сплачувати податки?
6. Яка наукова школа визначає податки як другорядний фактор економічної активності?
7. Дайте коротку характеристику третьому етапу розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
8. Назвіть базовий постулат теорії неокласичного синтезу.
9. Як розкривається роль фіскальних відносин у теорії економіки пропозиції?
10. Яка теорія доводить справедливість прогресивної системи оподаткування?

Рекомендована література:

основна [1; 3; 4; 16; 17; 34; 53],
допоміжна [57; 66; 74; 77; 80],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [93–95],
монографії [102; 105; 107; 109].

Тема 2. Економічна сутність і принципи формування фіскальної політики

План лекційного заняття:

1. Підходи до визначення сутності поняття «фіскальна політика».
2. Структурні складові фіскальної політики.
3. Принципи формування фіскальної політики.

План семінарського заняття:

1. Аналіз суті та відмінностей підходів визначення поняття «фіскальна політика».
2. Основні структурні складові фіскальної політики.
3. Співвідношення основних інструментів стимулюючої та стримуючої фіскальної політики.
4. Принципи формування стимулюючої фіскальної політики.
5. Принципи формування стримуючої фіскальної політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Регуляторний підхід до визначення поняття «фіскальна політика».
2. Результативний підхід до визначення поняття «фіскальна політика».
3. Фіскальні інструменти державного регулювання.

План індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Теоретико-методичні засади реалізації фіскальної політики.
2. Наукова парадигма фіскальної політики держави.
3. Інституціональне забезпечення формування та реалізації фіскальної політики.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття «фіскальна політика» за податково-бюджетним підходом.
2. Наведіть приклад визначення поняття «фіскальна політика» за результативним підходом.
3. Назвіть основні структурні складові фіскальної політики відповідно до статей доходів державного бюджету.

4. Охарактеризуйте збільшення державних закупівель (витрат) як інструментом стимулюючої фіскальної політики.
5. Яка роль трансфертних платежів в якості фіскальних інструментів державного регулювання.
6. Перерахуйте принципи формування стримуючої фіскальної політики.
7. Поясніть суть такого принципу фіскальної політики, як принцип достатності.
8. Які принципи притаманні стримуючій фіскальній політиці?
9. Назвіть відмінності дискреційної та недискреційної фіскальної політики.
10. В яких умовах рекомендується вводити макроекономічні стабілізатори, які автоматично змінюють ділову активність господарюючих суб'єктів.

Рекомендована література:

основна [3; 31–33; 56],
допоміжна [61; 62; 78],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [86; 91; 94],
монографії [102; 111].

Тема 3. Організаційно-правові основи реалізації фіскальної політики

План лекційного заняття:

1. Структурна характеристика фіскальної політики держави.
2. Інституціональне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів.
3. Нормативно-правові основи реалізації фіскальної політики в Україні.

План семінарського заняття:

1. Характеристика типів фіскальної політики залежно від фази економічного циклу.
2. Характеристика типів фіскальної політики залежно від міри впливу інструментів фіскальної політики на економіку.
3. Формальні та неформальні інститути оподаткування і типи відносин між ними.
4. Нормативно-правові основи реалізації фіскальної політики в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Основні цілі фіскальної політики держави.
2. Теоретичні основи функціонування фіскальних інститутів.
3. Основні результати трансформацій податкового законодавства в Україні.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте інституціональне забезпечення формування та реалізації фіскальної політики.
2. Дайте характеристику інституціональному середовищу фіскального регулювання соціально-економічних процесів.
3. Які існують типи відносин між формальними та неформальними інститутами оподаткування.
4. Поясніть сутність формальних інститутів оподаткування.
5. Які особливості функціонування неформальних інститутів оподаткування.
6. Які податки Ви віднесете до ключових загальнодержавних податків в Україні?
7. Охарактеризуйте зміни податкових ставок податку на доходи фізичних осіб, починаючи з 1991 року.
8. Назвіть основні етапи зміни ставок податку на додану вартість.

Рекомендована література:

основна [11; 12; 19; 35 – 39; 41],

допоміжна [60],

інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],

міжнародні видання [88; 92; 98],

монографії [102; 111].

Тема 4. Зарубіжний досвід реалізації фіскальної політики

План лекційного заняття:

1. Особливості реалізації фіскальної політики в країнах ЄС.
2. Міжнародна практика застосування спрощених режимів оподаткування.
3. Особливості компетенцій фіскальних органів зарубіжних країн.

План семінарського заняття:

1. Особливості реалізації фіскальної політики в країнах ЄС .
2. Практика застосування спрощених режимів оподаткування: зарубіжний досвід.
3. Особливості компетенцій фіскальних органів зарубіжних країн.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Особливості реалізації фіскальної політики в Німеччині.
2. Особливості функціонування фіскальних органів у Франції.
3. Аналіз ефективності застосування інструментів фіскальної політики у провідних економіках світу на етапах економічного зростання та спаду.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть основні заходи боротьби з фіскальними дисбалансами у Франції.
2. Охарактеризуйте особливості реалізації податкової складової стабілізаційної фіскальної політики у Великій Британії.
3. Назвіть основні інструменти фіскальної політики у Греції.

Рекомендована література:

основна [2; 5],
допоміжна [59],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
монографії [102; 112].

Тема 5. Показники ефективності фіскальної політики.

План лекційного заняття:

1. Загальні критерії ефективності фіскальної політики.
2. Оціночні показники ефективності податкової системи.
3. Оцінка рівня фіскальної децентралізації.

План семінарського заняття:

1. Загальні критерії ефективності фіскальної політики.
2. Оціночні показники ефективності податкової системи.
3. Показники ефективності податкового адміністрування.
4. Оцінка рівня фіскальної децентралізації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Загальна класифікація критеріїв ефективності фіскальної політики.
2. Показники ефективності фіскальної децентралізації.
3. Стабільність та гнучкість фіскальної політики.
4. Критерій фіскальної достатності, економічної ефективності, соціальної справедливості.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте систему критеріїв фіскальної політики.

2. Перерахуйте загальні критерії ефективності фіскальної політики.
3. Назвіть основні оціночні показники ефективності податкової системи.
4. Назвіть основні показники ефективності фіскальної децентралізації.
5. Назвіть основні показники ефективності податкового адміністрування.

Рекомендована література:

основна [8; 17; 21; 54],
допоміжна [73; 76],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [97],
монографії [102].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

«Основні інструменти фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації»

Тема 6. Оподаткування як основа фіскальної політики.

План лекційного заняття:

1. Зміст категорії податків і їх соціально-економічна роль.
2. Система оподаткування України.
3. Податкове стимулювання інноваційно-інвестиційних процесів.
4. Соціальні аспекти податкової політики..

План семінарського заняття:

1. Характеристика видів податкових платежів.
2. Принципи побудови системи оподаткування..
3. Податкова підтримка розвитку малого бізнесу.
4. Прогресивна та пропорційна шкала оподаткування..

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Горизонтальна та вертикальна рівність в оподаткуванні.
2. Оптимальне оподаткування. Крива Лаффера.
3. Адміністрування податку на додану вартість в Україні.
4. Ухилення від оподаткування та проблема тіньової економіки.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Перерахуйте основні види податкових платежів.
2. Назвіть основні інструменти податкового регулювання.
3. Поясніть основні соціальні аспекти податкової політики..
4. Розкрийте суть прогресивної шкали оподаткування.
5. Назвіть проблеми та можливості оптимізації податкових надходжень та суспільних благ.
6. Перерахуйте основні функції податків.
7. Назвіть основні ланки податкової системи.

Рекомендована література:

основна [11; 19; 20; 22; 24; 26; 35–38; 41; 43; 45; 55],
допоміжна [58; 61; 71; 75;],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
монографії [100; 102; 104].

Тема 7. Інтегральна оцінка рівня фінансової децентралізації.

План лекційного заняття:

1. Сутність та принципи фінансової децентралізації.
2. Етапи інтегральної оцінки рівня фінансової децентралізації.
3. Класифікація показників фінансової децентралізації.

План семінарського заняття:

1. Сутність фінансової децентралізації.
2. Основні принципи реалізації фінансової децентралізації.
3. Алгоритм реалізації методичного підходу інтегральної оцінки рівня фінансової децентралізації.
4. Оціночні показники фінансової децентралізації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Переваги фіскального федералізму для унітарних країн.
2. Моделі розподілу повноважень між центральними і муніципальними органами державної влади.
3. Показники фінансової децентралізації за впливом на формування доходів місцевих бюджетів.
4. Показники фінансової децентралізації за структурою місцевих бюджетів.
5. Показники фінансової децентралізації за міжбюджетними трансфертами.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть суть ідентифікації показників фінансової децентралізації.
2. Назвіть за якими показниками здійснюється формалізація складових рівня фінансової децентралізації.
3. Для чого здійснюється розрахунок коефіцієнтів вагомості показників рівня фінансової децентралізації?
4. Дайте визначення сутності поняття «фінансова децентралізація».
5. Поясніть суть коефіцієнту покриття видатків доходами.
6. Назвіть показники фінансової децентралізації за структурою місцевих бюджетів.
7. Які існують рівні фінансової децентралізації?

Рекомендована література:

основна [9; 10; 18; 23],
допоміжна [62; 64; 70; 72; 78],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [95],
монографії [99; 102;].

Тема 8. Державні витрати та трансфертні платежі.

План лекційного заняття:

1. Соціально-економічний зміст державних витрат.
2. Функціонування інструменту «державних витрат» на різних стадіях економічного розвитку.
3. Державні закупівлі у складі державних витрат.
4. Економічний зміст трансфертних платежів.

План семінарського заняття:

1. Порівняльна характеристика витрат держави та бюджетних витрат.
2. Класифікаційні ознаки державних витрат та їх характеристика.

3. Види ризиків при формуванні капіталу та політика управління ним.
4. Звіт про власний капітал та використання інформації в управлінні підприємством.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Структура витрат бюджетів України.
2. Поточні видатки і видатки розвитку.
3. Зміна попиту та пропозиції, ринкової кон'юнктури за допомогою державних витрат.
4. Поняття державних контрактів та державних замовлень.
5. Ефективність державних закупівель.
6. Трансфертне регулювання бюджетів.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть класифікаційні ознаки державних витрат.
2. Охарактеризуйте механізм функціонування державних витрат.
3. Дайте визначення поняттю «державний контракт».
4. В чому суть поняття «державне замовлення»?
5. Поясніть сутність тендерів.
6. Який порядок проведення тендерів?
7. Які види трансфертів Вам відомі?
8. Дайте порівняльну характеристику функціонування трансфертних платежів в системі інструментів фіскальної політики.

Рекомендована література:

основна [7; 14; 27; 28],
допоміжна [67; 68],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [90],
монографії [102; 103].

Тема 9. Трансформації видатків місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації

План лекційного заняття:

1. Економічна природа місцевих бюджетів.
2. Рівень бюджетної децентралізації регіонів України в умовах реформування місцевого самоврядування.
3. Особливості здійснення видатків місцевих бюджетів для забезпечення економічного розвитку на місцевому рівні.

План семінарського заняття:

1. Сутність місцевих бюджетів.
2. Напрями оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів в Україні.
2. Рівень бюджетної децентралізації регіонів України

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Досвід формування систем місцевих бюджетів у розвинених країнах світу в контексті зміцнення місцевого самоврядування.
2. Засади розвитку місцевих бюджетів у рамках адміністративно-фінансової децентралізації.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть роль фінансової децентралізації як основи управління системою місцевих бюджетів.
2. Охарактеризуйте суть поняття «місцеві бюджети».
3. В яких регіонах України рівень бюджетної децентралізації є найнижчим.
4. Назвіть основні напрями оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів в Україні.
5. Поясніть суть фінансового вирівнювання місцевих бюджетів.

Рекомендована література:

основна [6; 7; 9; 13; 14; 25; 27–29],
допоміжна [65; 67; 69],
інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],
міжнародні видання [93],
монографії [102; 103].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

«Особливості реалізації фіскальної політики на рівні адміністративно-територіальних одиниць»

Тема 10. Фіскальна складова системи фінансового забезпечення розвитку адміністративно-територіальних одиниць

План лекційного заняття:

1. Фіскальні важелі стимулювання соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.
2. Проблематика організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць.

План семінарського заняття:

1. Парадигма регіональної фіскальної політики в розрізі адміністративно-територіальних одиниць.
2. Реалізація фінансового потенціалу збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.
3. Проблематика організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Фінансове забезпечення розвитку територіальних громад у контексті адміністративно-територіальної реформи.

План індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Зарубіжний досвід реалізації фіскальної політики на різних етапах економічного розвитку.
2. Показники ефективності фіскальної політики в умовах децентралізації.
3. Напрями оптимізації фіскальної політики.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть основні фіскальні важелі стимулювання соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.
2. Поясніть суть організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць.
3. Розкрийте суть парадигми регіональної фіскальної політики в розрізі адміністративно-територіальних одиниць.

4. Охарактеризуйте особливості реалізації фінансового потенціалу збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.

5. Яка існує проблематика організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць?

Рекомендована література:

основна [10; 21; 40; 46; 48],

допоміжна [79],

інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],

міжнародні видання [87; 96],

монографії [102; 111].

Тема 11. Фінансова кластеризація як інструмент забезпечення ефективності фіскальної політики адміністративно-територіальних одиниць

План лекційного заняття:

1. Сутність методу фінансової кластеризації.
2. Показники кластеризації адміністративно-територіальних одиниць.
3. Кластеризація областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.

План семінарського заняття:

1. Сутність методу фінансової кластеризації.
2. Показники кластеризації адміністративно-територіальних одиниць.
3. Методика побудови дендограми областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.
3. Кластеризація областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Метод k-середніх для розбивки областей на кластери.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть сутність методу фінансової кластеризації.
2. Назвіть основні показники кластеризації адміністративно-територіальних одиниць
3. Розкрийте суть методики побудови дендограми областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.
4. Розкрийте суть методу k-середніх для розбивки областей на кластери.

Рекомендована література:

основна [30; 46],

інформаційні ресурси Інтернет [81, 82, 83, 84, 85],

міжнародні видання [93],

монографії [102].

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 5.1.

Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 5.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Фіскальна політика в умовах фінансової децентралізації»

Модулі	Модуль 1 - (20 балів)					5	Диференційований залік - 50 балів Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (диференційований залік)
Загальна кількість балів за модулем №1	20						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	МКР №1	
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	2	2		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					5	
Індивідуальна робота							
Модулі	Модуль 2 - (18 балів)				5		
Загальна кількість балів за модулем №2	18						
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	МКР №2		
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2	2			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				5		
Індивідуальна робота							
Модулі	Модуль 3- (12 балів)		4				
Загальна кількість балів за модулем №3	12						
Теми	T.10	T.11	МКР №3				
Відповідь на семінарському занятті	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		4				
Індивідуальна робота							

Таблиця 5.2

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	--

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 5.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	4 (2×2)
Тестовий блок	1 (1×0,1)
Всього	5

Таблиця 5.4

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1,5-0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі реферату та презентації і оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 5.5

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовлення по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
2,5	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовлення презентації.
0	Не написання реферату та презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЕКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену):

- Таблиця відповідності шкали ЄКТС (за 50-бальною шкалою) національній шкалі оцінювання академічної успішності

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	залік
40-50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40-44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
35-39	C	добре			
30-34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	E	достатньо			
17-24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться в відомість обліку успішності здобувача, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

6. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

В межах вивчення дисципліни передбачено використання наступних засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- наскрізні завдання;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань до поточного контролю за змістовним модулем 1:

1. Характеристика першого етапу (від стародавніх часів до кінця XVII ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
2. Характеристика другого етапу (кінець XVII ст. – початок XIX ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.

3. Характеристика третього етапу (початок XIX ст. – перша половина XX ст.) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
4. Характеристика четвертого етапу (друга половина XX ст. – до сьогодні) розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
5. Погляди представників наукових шкіл на роль фіскальних відносин у житті суспільства.
6. Аналіз суті та відмінностей підходів визначення поняття «фіскальна політика».
7. Основні структурні складові фіскальної політики.
8. Співвідношення основних інструментів стимулюючої та стримуючої фіскальної політики.
9. Принципи формування стимулюючої фіскальної політики.
10. Принципи формування стримуючої фіскальної політики.
11. Характеристика типів фіскальної політики залежно від фази економічного циклу.
12. Характеристика типів фіскальної політики залежно від міри впливу інструментів фіскальної політики на економіку.
13. Формальні та неформальні інститути оподаткування і типи відносин між ними.
14. Нормативно-правові основи реалізації фіскальної політики в Україні.
15. Особливості реалізації фіскальної політики в країнах ЄС .
16. 2 Практика застосування спрощених режимів оподаткування: зарубіжний досвід.
17. Особливості компетенцій фіскальних органів зарубіжних країн.
18. Загальні критерії ефективності фіскальної політики.
19. Оціночні показники ефективності податкової системи.
20. Показники ефективності податкового адміністрування.
21. Оцінка рівня фіскальної децентралізації.

Перелік питань до поточного контролю за змістовним модулем 2:

1. Характеристика видів податкових платежів.
2. Принципи побудови системи оподаткування..
3. Податкова підтримка розвитку малого бізнесу.
4. Прогресивна та пропорційна шкала оподаткування..
5. Сутність фінансової децентралізації.
6. Основні принципи реалізації фінансової децентралізації.
7. Алгоритм реалізації методичного підходу інтегральної оцінки рівня фінансової децентралізації.
8. Оціночні показники фінансової децентралізації.
9. Порівняльна характеристика витрат держави та бюджетних витрат.
10. Класифікаційні ознаки державних витрат та їх характеристика.
11. Види ризиків при формуванні капіталу та політика управління ним.
12. Звіт про власний капітал та використання інформації в управлінні підприємством.
13. Сутність місцевих бюджетів.
14. Напрями оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів в Україні.
15. Рівень бюджетної децентралізації регіонів України

Перелік питань до поточного контролю за змістовним модулем 3:

1. Парадигма регіональної фіскальної політики в розрізі адміністративно-територіальних одиниць.
2. Реалізація фінансового потенціалу збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.
3. Проблематика організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць.
4. Сутність методу фінансової кластеризації.

5. Показники кластеризації адміністративно-територіальних одиниць.
6. Методика побудови дендограми областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.
7. Кластеризація областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Етапи розвитку фіскальних відносин у суспільстві.
2. Погляди представників наукових шкіл на роль фіскальних відносин у житті суспільства.
3. Аналіз суті та відмінностей підходів визначення поняття «фіскальна політика».
4. Основні структурні складові фіскальної політики.
5. Співвідношення основних інструментів стимулюючої та стримуючої фіскальної політики.
6. Принципи формування стимулюючої фіскальної політики.
7. Принципи формування стримуючої фіскальної політики.
8. Характеристика типів фіскальної політики залежно від фази економічного циклу.
9. Характеристика типів фіскальної політики залежно від міри впливу інструментів фіскальної політики на економіку.
10. Формальні та неформальні інститути оподаткування і типи відносин між ними.
11. Нормативно-правові основи реалізації фіскальної політики в Україні.
12. Особливості реалізації фіскальної політики в країнах ЄС .
13. 2 Практика застосування спрощених режимів оподаткування: зарубіжний досвід.
14. Особливості компетенцій фіскальних органів зарубіжних країн.
15. Загальні критерії ефективності фіскальної політики.
16. Оціночні показники ефективності податкової системи.
17. Показники ефективності податкового адміністрування.
18. Оцінка рівня фіскальної децентралізації.
19. Характеристика видів податкових платежів.
20. Принципи побудови системи оподаткування..
21. Податкова підтримка розвитку малого бізнесу.
22. Прогресивна та пропорційна шкала оподаткування..
23. Сутність фінансової децентралізації.
24. Основні принципи реалізації фінансової децентралізації.
25. Алгоритм реалізації методичного підходу інтегральної оцінки рівня фінансової децентралізації.
26. Оціночні показники фінансової децентралізації.
27. Порівняльна характеристика витрат держави та бюджетних витрат.
28. Класифікаційні ознаки державних витрат та їх характеристика.
29. Види ризиків при формуванні капіталу та політика управління ним.
30. Звіт про власний капітал та використання інформації в управлінні підприємством.
31. Сутність місцевих бюджетів.
32. Напрями оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів в Україні.
33. Рівень бюджетної децентралізації регіонів України
34. Парадигма регіональної фіскальної політики в розрізі адміністративно-територіальних одиниць.
35. Реалізація фінансового потенціалу збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.
36. Проблематика організації системи фінансового забезпечення адміністративно-територіальних одиниць.
37. Показники кластеризації адміністративно-територіальних одиниць.

38. Методика побудови дендограми областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.
39. Кластеризація областей України за рівнем ефективності фіскальної політики.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Александрюк Т. Ю., Баранник Л. Б., Дулік Т. О. Фіскальна політика: теоретичні аксіоми та прикладні антитези. *Економічний вісник університету*. 2018. Випуск № 36/1. С. 188–199.
2. Андрущенко В. Л., Данілов О. Д. Податкові системи зарубіжних країн : навчальний посібник. К. : Комп'ютер прес, 2004. 300 с.
3. Бантон В. Д., Тарангул В. І. Фіскальна політика та механізм її реалізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 21. С. 30–35.
4. Бойко О. Я. Еволюція податкової системи України. *Ефективність державного управління*. 2017. Випуск 2 (51). Ч. 2. С. 241–247.
5. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Вінницька О. А. Зарубіжний досвід розвитку бюджетної децентралізації. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 3. С. 83–95.
6. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Дубина М. В. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів. *Світ фінансів*. 2019. Випуск 2 (59). С. 60–72.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2756-VI. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення : 30.12.2018).
8. Вдовиченко А. М. Як фіскальна політика впливає на ВВП та інфляцію в Україні? *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2018. № 44. С. 26–45. DOI : <https://doi.org/10.26531/vnbu2018.244.02>.
9. Вінницька О. А. Формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : 08.00.08. Чернігів, 2017. 20 с.
10. Возняк Г. Фінансова децентралізація та стале ендегенне зростання регіонів: формалізація напрямів впливу. *Світ Фінансів*. 2019. № 2(59). С. 49–59.
11. Воронкова О. М. Управління податковими ризиками у сучасній системі фінансової безпеки України. *Вісник Черкаського університету*. 2018. № 3. С. 10–17. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2018-3-10-17>.
12. Воронкова О. М. Державне регулювання податкових відносин. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5932.2.2018.38-44>.
13. Воронкова О. М. Новітні тенденції формування доходів місцевих бюджетів в аспекті децентралізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2015. № 2. С. 47–62.
14. Воронкова О. М. Бюджетно-податкове планування на регіональному рівні: ресурсний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2015. Вип. 14. С. 242–245. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/14-2015/56.pdf>.
15. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення : 17.03.2019).

16. Мартиненко В. В. Генезис теоретичних концепцій оподаткування. *Економічні горизонти*. 2018. № 4(7). С. 57–72. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.161722](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.161722).

17. Мартиненко В. В. Макроекономічні фактори модернізації фіскальної політики України. *Фінансовий простір*. 2019. № 1(33). С. 145–152. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.1\(33\).2019.177113](https://doi.org/10.18371/fp.1(33).2019.177113). URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/680> (дата звернення: 05.09.2019).

18. Мартиненко В. В. Особливості державного фінансового контролю в умовах децентралізації владних повноважень. *Розвиток державного фінансового контролю в контексті економічної безпеки України*: збірник I Міжнародного форуму, 23 трав. 2019 р. Ірпінь : державна фіскальна служба, Університет ДФС України, 2019. С. 111–113.

19. Мартиненко В. В. Особливості модернізації фіскальної політики держави у сфері прямого оподаткування. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 3(65). С. 228–236. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2019-65-27>.

20. Мартиненко В. В. Особливості оптимізації прямого оподаткування з урахуванням ефекту Дюпюї-Лаффера. *Економічні горизонти*. 2018. № 3(6). С. 78–85. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(6\).2018.156321](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(6).2018.156321).

21. Мартиненко В. В. Передумови забезпечення ефективності фіскальної політики держави на регіональному рівні. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 52–56. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.9.52>.

22. Мартиненко В. В. Передумови модернізації фіскальної політики України у сфері непрямого оподаткування. *Modern Economics*. 2019. № 16(2019). С. 71–75. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V16\(2019\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V16(2019)-11).

23. Мартиненко В. В. Проблеми кількісної оцінки рівня фінансової децентралізації. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 3(71) Ч2. С. 155–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-3-60>.

24. Мартиненко В. В. Прогнозний підхід до формування податкових надходжень місцевих бюджетів України в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.9.45>. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7269> (дата звернення: 30.09.2019).

25. Мартиненко В. В. Специфіка управління власними доходами місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. № 3. С. 51–61. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2019.03.051>.

26. Мартиненко В. В. Сучасні тенденції розвитку та перспективи оподаткування в Україні. *Бізнес Інформ*. 2018. №11. С. 414–420.

27. Мартиненко В. В. Управління бюджетним дефіцитом при модернізації фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації. *Финансовые услуги*. 2019. № 2–3(14–15). С. 34–37.

28. Мартиненко В. В. Фіскальна політика та міжбюджетні відносини в умовах фінансової децентралізації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 2(18). С. 227–235. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-2\(18\)-227-235](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-2(18)-227-235).

29. Мартиненко В. В. Шляхи покриття видатків місцевих бюджетів власними доходами при модернізації фіскальної політики. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2019. № 14(42). С. 90–96. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2019-14\(42\)-90-96](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2019-14(42)-90-96).

30. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор І. З. Сторонянська. Львів, 2018. 106 с.

31. Носіков, Д. М. Фіскальна політика держави: теоретико-правовий аспект. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 31. С. 178–192.

32. Огірко О., Крет І. Фіскальна політика держави: сутність та аналіз особливостей

складових з їх компонентами. *Path of Science*. 2018. Вип. 4. № 8. С. 2001–2008.

33. Огірко О., Курилін І. Фіскальна політика держави на різних фазах економічного циклу: сутність, види та принципи формування. *Path of Science*. 2018. Вип. 4. № 7. С. 1007–1012.

34. Податкова система: навч. посібник / за заг. ред. В. Андрущенко. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 416 с.

35. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення : 20.08.2019).

36. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році : Закон України № 909-VIII від 24.12.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-19> (дата звернення : 17.03.2019).

37. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України № 71-VIII від 28.12.2014 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (дата звернення : 17.03.2019).

38. Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про систему оподаткування» : Закон України № 3904-XII від 02.02.1994 р. (втратив чинність). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3904-12> (дата звернення : 17.03.2019).

39. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України № 236 від 21.05.2014 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п> (дата звернення : 17.03.2019).

40. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України № 726/2012 від 24.12.2012 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726/2012> (дата звернення : 17.03.2019).

41. Про заходи по реформуванню податкової політики : Указ Президента України № 621/96 від 31.07.1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/96> (дата звернення : 17.03.2019).

42. Про надання Університету державної податкової служби України статусу національного : Указ Президент України № 279/2006 від 03.04.2006 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/279/2006> (дата звернення : 17.03.2019).

43. Про Основні положення податкової політики в Україні : Постанова Верховної Ради України № 561/96-ВР від 04.12.1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/561/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення : 17.03.2019).

44. Про подання електронної податкової звітності : Наказ Державної податкової адміністрації України № 233 від 10.04.2008 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-08> (дата звернення : 17.03.2019).

45. Про систему оподаткування : Закон Української радянської соціалістичної республіки № 1251-XII від 25.06.1991 р. (втратив чинність). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12> (дата звернення : 17.03.2019).

46. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 №1508–VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18/card6#Public142> (дата звернення : 17.03.2019).

47. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва : Указ Президент України № 727/98 від 03.07.1998 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/727/98> (дата звернення : 17.03.2019).

48. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення : 17.03.2019).

49. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80/print> (дата звернення :

17.03.2019).

50. Про утворення Державної податкової адміністрації України та місцевих державних податкових адміністрацій : Указ Президента України № 760/96 від 22.08.1996 р. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/760/96/ed19960822> (дата звернення : 17.03.2019).

51. Про утворення Державної фіскальної служби : Постанова Кабінету Міністрів України № 160 від 21.05.2014 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-2014-п> (дата звернення : 17.03.2019).

52. Про фіксований сільськогосподарський податок : Закон України № 652/98 від 18.06.1998 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652/98> (дата звернення : 17.03.2019).

53. Ракул О. В. Фіскальна політика держави: проблеми розуміння. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 44–50.

54. Ракул О. В. Фіскальна політика: дефініція та її основні інструменти. *Митна справа*. 2015. № 4(2). С. 192–196.

55. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / М. І. Крупка [та ін.] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 446 с.

56. Слатвінська М. О. Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.08. Одеса, 2019. 40 с.

Допоміжна:

57. Амбрик Л. П. Прагматика фіскальної політики України. *Ефективна економіка*. 2014. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3255> (дата звернення : 30.12.2018)

58. Атаманчук О. В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи. *Економіка та держава*. 2008. № 10. С. 26–29.

59. Балтина А. М. Финансовые системы зарубежных стран. М. : Финансы и статистика, 2007. 300 с.

60. Баранник Л. Б. Соціалізація податків як принцип ефективного податкового регулювання в ринковій економіці. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 9 (148). С. 15-20.

61. Барулин С. В., Ермакова Е. А., Степаненко В. В. Налоговый менеджмент. М. : Омега-Л., 2007. 272 с.

62. Бобровська О. Ю., Крушельницька Т. А., Мунько А. Ю. Розробка методики оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій. *Регіональне та муніципальне управління*. 2015. № 5-6 (19-20). С. 47–57

63. Борисов А. Б. Большой экономический словарь. М., 2003. 642 с.

64. Гнидюк І. В. Децентралізація бюджетної системи: досвід Словаччини та перспектива для України. *Облік і фінанси*. 2015. № 3 (69). С. 80–87.

65. Головка М. Й. Оцінка структури та динаміки податкових надходжень до зведеного бюджету України. *Modern Economics*. 2017. №5. С. 20–28. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/5-2017/UKR/holovko.pdf> (дата звернення: 10.06.2019).

66. Клепанчук О. Соціально-економічна природа носіїв фіскальної суті. *Міжнародний науковий журнал «Економічний дискурс»*. 2016. Випуск 3. С. 7–15.

67. Луніна І. О. Бюджетна децентралізація: цілі та напрями реформ. *Економіка України*. 2014. № 11. С. 61–75.

68. Мартиненко В.В., Замота І.О. Боргова безпека України: теоретичні засади та оцінка стану. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. №35. С. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-35-6>

69. Мартиненко В. В. Оптимізація видатків місцевих бюджетів як інструмент фіскальної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 18. С. 22–26. DOI:

<https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.18.22>.

70. Мацук З. А. Фіскальний федералізм як децентралізована модель формування бюджетного регулювання в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2014. Вип. 1. С. 81–94.

71. Молодецька О. М., Буркова Л. А., Семеняка Т. В. Трансформація податкової системи України. *Економіка і суспільство*. Випуск 2/2016. С. 710–714. URL : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/126.pdf (дата звернення : 17.03.2019).

72. Напрями формування податкової політики України в контексті фіскальної децентралізації та розширення бази оподаткування : монографія / за ред. А. І. Крисоватого, О. М. Десятнюк. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 182 с.

73. Огонь Ц. Г. Аудит ефективності функціонування та повноти надходжень адміністративних зборів до бюджету. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 373–379.

74. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Сочинения. Т. 1. М. : Госполитиздат, 1955. *Институт свободы Московский либертариум*. URL : http://libertarium.ru/lib_ricardo_reader10 (дата звернення : 30.12.2018).

75. Сидорова Е. Податки і податковий суверенітет як невід’ємні атрибути держави та публічної влади. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 156–159.

76. Скриньковський Р. М. Соціально-економічна стратегія держави на засадах гарантування соціальної безпеки: механізм формування та проблеми реалізації. *Ефективна економіка*. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3896> (дата звернення : 17.03.2019)

77. Ткаченко А. В. Історія становлення та розвитку податкової системи. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2013. № 2 (22). С. 128–133.

78. Узун Ю. В. Реформування регіональної політики України в контексті європейського досвіду децентралізації. *Держава і право*. 2015. Випуск 64. С. 451–458.

79. Федоренко В. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації публічної влади в контексті децентралізації: досвід Польщі для України. *Публічне право*. 2015. № 3 (19). С. 37–44

80. Черник Д. Г., Шмелев Ю. Д. Теория и история налогообложения / под ред. Д. Г. Черника. М. : Издательство Юрайт, 2016. 364 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

81. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua>.

82. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

83. Офіційний сайт проекту Світового банку “DOING BUSINESS”. URL : <http://russian.doingbusiness.org/data/exploretopics/paying-taxes>

84. Офіційний сайт Центру соціальних досліджень «CASE Україна». URL : <http://cost.ua/budget/revenue/>

85. Офіційний сайт Pricewaterhouse Coopers. URL : <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax.html> .

Міжнародні видання:

86. Knowledge Management Strategies: A Handbook of Applied Technologies: Lytras, Miltiadis D. New York : IGI Global, 30.04.2008. 390 p. Alm J., Dronyk-Trosper T., Sheffrin S. M. What Drives State Tax Reforms? *Public Finance Review*. 2017. Vol. 45. Issue 4. P. 443–457. DOI: <https://doi.org/10.1177/1091142116675028>.

87. Auerbach, A. J., Gorodnichenko Yu. Measuring the output responses to fiscal policy. *American Economic Journal: Economic Policy*. 2012. № 4(2). С. 1–27.

88. Bianchi F. Monetary/Fiscal policy mix and agents' beliefs. *Review of Economic Dynamics*. 2017. Volume 26. P. 113–139. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.red.2017.02.011>.
89. Bodin J. *The Six Bookes of a Commonweale*. London : Impensis G. Bishop, 1606. 794 p. URL : <https://archive.org/details/sixbookesofcommo00bodi/page/n3> (дата звернення : 30.12.2018).
90. Brennan G., Buchanan J. M. *The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution*. New York: Cambridge University Press, 1980. URL : <https://www.econlib.org/library/Buchanan/buchCv9.html> (дата звернення : 30.12.2018).
91. *Doing Business 2018 Reforming to Create Jobs. A World Bank Group Flagship Report*. URL : <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf> (дата звернення : 30.12.2018).
92. *Fiscal Federalism 2014*. Paris: OECD, 2013. 136 p.
93. Heinemann F., Moessinger M.-D., Yeter M. Do fiscal rules constrain fiscal policy? A meta-regression-analysis. *European Journal of Political Economy*. 2018. Volume 51. P. 69–92. DOI : <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2017.03.008>.
94. Jaimovich N., Rebelo S. Nonlinear effects of taxation on growth. *Journal of Political Economy*. 2017. Vol. 125. No. 1. P. 265–291. DOI: <https://doi.org/10.1086/689607>.
95. Martynenko V.V. Assessment of favorableness for the tax system of Ukraine in the international context. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. № 2. P. 124–130. DOI: <http://dx.doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-2-124-130>.
96. Martynenko V. Estimation of the overall tax burden on the economy in Ukraine. *EUREKA: Social and Humanities*. 2019. № 4. P. 23–29. DOI: <http://dx.doi.org/10.21303/2504-5571.2019.00947>.
97. The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 1976. *NobelPrize.org. Nobel Media AB 2019*. URL : <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/1976/summary/> (дата звернення : 30.12.2018).
98. Wicksell K.A. (1967) A new principle of just taxation. *Classics in the Theory of Public Finance* / Ed. by R. A. Musgrave, A. T. Peacock. N.Y.: St. Martin's Press. 72 p.

Монографії:

99. Волохова І. С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні : монографія. Одеса : Атлант, 2014. 462 с.
100. Крупка М. І., Замасло О. Т. Роль податку з доходів фізичних осіб у формуванні фінансових ресурсів України. Становлення доктрини фінансової системи України: монографія / За ред. С. І. Юрія, О. М. Десятнюк. Тернопіль: Економічна думка, 2008. С. 142–148.
101. Мартиненко В. В. Особливості оцінки сприятливості податкової системи України за методикою “Paying Taxes”. *Economy. Management. State and Law*. № 13: Monografia rokonferencyjna (Berlin), 30–31 січ. 2019 р. Warszawa : Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2019. С. 31–33.
102. Мартиненко В. В. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 390 с.
103. Молдован О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ : монографія. К. : НІСД, 2011. 380 с.
104. Напрями формування податкової політики України в контексті фіскальної децентралізації та розширення бази оподаткування : монографія / за ред. А. І. Крисоватого, О. М. Десятнюк. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 182 с.
105. Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки: монографія / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. С. 325–331.

106. Реформування бюджетної системи України на інноваційних засадах : моногр. / Кол. авторів ; заг. ред. Ф. О. Ярошенко. К. : Міністерство фінансів України, 2010. 544 с.
107. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / М. І. Крупка [та ін.] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 446 с.
108. Сідельникова Л. П. Податкові та позичкові фінанси: фіскальна філософія вибору : монографія. Херсон : Грінь Д.С., 2010. 436 с.
109. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення : монографія. К., 2002. 340 с.
110. Тарасюк Г. М. Планова діяльність як системний процес управління підприємством : монографія. Ж. : ЖДТУ, 2006. 469 с.
111. Федосов В., Опарін В., Львовчкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями : монографія / за наук. ред. В. Федосова. К. : КНЕУ, 2002. 387 с.
112. Юрій С., Крисоватий А., Кошук Т. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 292 с.